

CIRIL KOSMAČ: TANTADRUJ

Ciril Kosmač se je rodil v Slapu ob Idrijci. Kot mladoleten se sodeloval v organizaciji TIGER a je bil oproščen. Bilje urednik partizanskega poročila, dnevnika tovariš. Objavljal je v reviji Sodobnosti in Ljubljanskem Zvonu in pisal novele. Spada v **obdobje SOCIALNEGA REALIZMA**. Njegova prva knjiga je bila zbirka predvojnih novel: Sreča in kruh (1946), napisal je tudi Balado o Trobenti in oblaku (1968), Pomladni dan (1953) in Tantadruj (1959)

TANTADRUJ:

Novela je izšla **leta 1959 v reviji Sodobnosti**. Je groteskna pripoved med smešnim in tragičnim. Normalen svet je postavljen na glavo, v njej je več norčkov kot običajnih ljudi. Tantadruj se odpravlja na sejem na Most na Soči, kjer bo župniku potrdil načrt kako bo umrl, vendar mu smrt še ni namenjena.

Na sejmu so tudi drugi norčki:

- zidar LUKA BOŽORNO-BOSERNA, ki zida v napačno smer t.j naravnost in navzdol,
- furlanski hlapec RUSEPATACIS, ki je kot hlapec jedel le repo in krompir in se mu je od tega zmešalo ter pri gospodarju pobije živino,
- MATIC ENAKA PALICA, ki že 20 let neuspešno struga leskovo palico, da bi bila na obeh straneh enaka,
- JANEZ ŽAKAJ, ki na vsak odgovor postavi novo vprašanje in nikoli ne dobi dokončnega odgovora
- NAJDENI PEREGRIN, lepotec in potepuh, umetnik ki je bil zavržen kot otrok; igra po sejmi in nima obstanka ter živi za norčije.

Norčki so predstavljeni kot pozitivna bitja, skozi njihovo nedolžnost ter nemoč pa je izražen pisateljev odnos do sveta in življenja.

V noveli se izmenjujeta dve pripovedni tehniki:

- **OKVIRNA PRIPOVED**- v **1. osebi** (okolica pirana, pisatelj izpoveduje svoja čustva, se spominja otroštva, okvir je tvorjen in prologa in epiloga, asociativno niza dogodke)
- **VLOŽENA PRIPOVED**- v **3. osebi**. (Tantadrujeva zgodba, pogosti dialogi, v okolici Tolminskega, izražen čustven odnos do glavne osebe, tema: hrepenenje po sreči in iskanje poti do sreče= smrt, grotesknost)

Pripovedovalec sočutno in razumevajoče prikaže vaške posebnosti. Snov za novelo je našel v ljudskem izročilu po pripovedi svoje matere. V noveli se kaže bolj za srečo in dostojno življenje.

Prisotne so:

- prvine **REALIZMA** (dialogi, nizanje dogodkov, stvaren govor, natančni opisi krajev),
- prvine **EKSISTENCIALIZMA** (glavna knj.oseba, v ospredju je občutek tesnobe, nesmiselnost sveta, želja po smrti, tantadrujeva želja po smrti postane vrednota-> župnik meni da moraš najprej trpeti da potem lahko umreš); v epilogi je eksistencializem izražen s pisateljevim spoznanjem da je svet leden in mrzel,
- prvine **FANTASTIKE** (prividi).

Kosmačevo pisateljevanje je najmočnejše opredelila navezanost na domače kraje, zavezanost slovenskemu narodu in odločenost, da se upre nasilnemu potujčevanju. Pisanje je prepleteno s slikovitimi, že izginulimi, narečnimi izrazi, modrostjo, humornostjo. Kosmač je upodabljal preproste kmečke ljudi, ki posestljajo ljudsko modrost, zvestobo, sanje o lepši prihodnosti. Njegov slog pisanja je preprost in jasn, pojavljajo se subjektivne pesniške podobe in zvočni učinki ki so ustvarjeni s ponavljanjem imena Tantadruj.

Idejo novele predstavlja **TANTADRUJEVA PESEM**, ki postane simbol tega da svet lahko ogrejejo le topli medčloveški odnosi, njegovo **nabiranje zvoncev** za druge ljudi; simbolizirajo pisateljeva dela namenjena ljudem ter **POSEBNEŽI**, ki so obsojeni na osamljenost in želijo kratiti svojo usodo.

V Tantadruju uporablja asonance, aliteracije, alegorije, onomatopoetske izraze in **barve** ter **besede**, ki **dobijo SIMBOLNI POMEN**: **črna** (vrtiljak)-živost, grotesknost in kontrast, **rdeča** (krvavi mesec)- predstavlja kontrast, **zlata** (bivališče župnikov)- vzvišenost nad življenjem, **srebrna** (napis nad pokopališčem)- spoznanje, svoboda, **sejem** (svet), **zvonci** (bujenje, oznanjanje)